

Безпечне повернення до школи: Практичне керівництво

Вступ

Глобальна пандемія COVID-19 призвела до безпрецедентного зриву освітнього процесу, що позначилося на [більше 90%](#) учнів у світу: 1,54 млрд. дітей, включаючи 743 млн. дівчат. Закриття шкіл та значний соціально-економічний вплив COVID-19 на спільноти та суспільство також підірвали нормальне функціонування систем підтримки дітей та молоді, залишивши їх більш вразливими до хвороби та [ризиків у сфері захисту дітей](#), таких як фізичне та принизливе покарання, сексуальне та гендерне насилля, шлюб з неповнолітніми, дитяча праця, торгівля дітьми, вербування та використання дітей у збройних конфліктах. Дівчата та інші соціально відчужені групи, зокрема, біженці, є особливо відчужені це.

Так як країни готуються до відкриття шкіл та інших навчальних закладів, міністерства та шкільні спільноти повинні мінімізувати ризик передачі COVID-19 у шкільних та навчальних приміщеннях і звернути увагу на проблеми нерівностей та захисту в навчальній сфері, які загострилися у зв'язку із закриттям шкіл через пандемію COVID-19, зокрема, щодо дівчат та інших соціально відчужених груп. Досвід, отриманий в результаті закриття шкіл через пандемію COVID-19, має стати поштовхом у готовності до лих та надзвичайних ситуацій у зв'язку зі спалахами COVID-19 у майбутньому разом з іншими пов'язаними небезпеками, які можуть загрожувати правам дітей на навчання, безпеку та виживання. Процес відкриття шкіл дає унікальну міжгалузеву можливість урядам країн та шкільним спільнотам відновити свою діяльність у кращому сценарії, звернути увагу на гендерну нерівність та посилити стійкість системи освіти. Інклюзивний процес участі може допомогти залучити до школи всіх дітей і молодь та нікого не залишити позаду.

Стандарти і ресурси

Цим документом не встановлюються нові стандарти, але дається посилання на [Мінімальні стандарти Міжвідомчої мережі з питань освіти у надзвичайних ситуаціях \(ММОНС\)](#), [Мінімальні стандарти захисту дітей](#), [Галузеве керівництво](#), [Огляд заходів із захисту громадського здоров'я у школах у контексті пандемії COVID-19 \(ВООЗ\)](#) та [Керівництво щодо запобігання та контролювання поширення коронавірусу COVID-19 у школах](#) (Міжнародна федерація товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця (IFRC), ЮНІСЕФ, ВООЗ).

Це керівництво розроблене на основі [Програми ООН про відкриття шкіл після карантину](#), в якій даються конкретні дії, які можуть бути здійснені на рівні спільнот і шкіл з метою практичної реалізації цих рекомендацій глобальної політики.

На веб-сайтах [ММОНС](#) та [Глобального освітнього кластеру](#) міститься ряд додаткових ресурсів та інструментів, пов'язаних з пандемією COVID-19.

Визначення, які використовуються в цьому керівництві

Школа: Усі формальні та неформальні навчальні заклади для дітей будь-якого віку, включаючи, але не обмежуючись, початкову та середню школу, тимчасові навчальні заклади, дитячі освітні заклади, центри для молоді та центри розвитку дітей, заклади психологічної адаптації дітей та інші заклади, в яких здійснюється навчальна діяльність.

Загальношкільна спільнота: Діти, вихователі, вчителі, шкільне керівництво, керівники спільноти та комітети, правління.

Чому керівництво «Безпечне повернення до школи»?

Це керівництво допомагає групам із виконання програми планувати комплексний, спільний процес для безпечного відкриття шкіл після карантину.

Хто може використовувати це керівництво?

Групи з виконання програми можуть користуватися цим керівництвом, щоб інформувати про планування та реалізацію діяльності з підтримки комплексного, спільного, безпечного повернення до школи для спільнот, які вони підтримують. Мета цього керівництва: стати зрозумілим у використанні, орієнтованим на виконавця інструментом, в якому виділяються ключові етапи, необхідні для скоординованого, інклюзивного підходу з урахуванням всіх небезпек до відкриття шкіл після карантину та пов'язати його з наступним керівництвом, коли це доцільно.

Координаційні групи (такі як Сектор відповідальності із захисту дітей, Освітній кластер, Координатори Робочої групи з питань освіти в надзвичайних ситуаціях, Освітні групи для біженців або Місцеві освітні групи) заохочують приєднуватися до цього документу та посилатися на це керівництво, так як розробляються і практично реалізуються скоординовані стратегії відкриття шкіл після карантину. Реалізація заходів, які описуються в цьому керівництві, сприяє досягненню ключових висновків та результатів [Програми реагування на пандемію COVID-19 та виходу з карантину](#) Глобального освітнього кластера. Галузеві досягнення на кожному етапі підкреслюють необхідність встановлення взаємозв'язків між координаційними групами з освітніх питань, організацією водопостачання, санітарії та гігієни (WASH), з питань охорони здоров'я, забезпечення харчуванням, захисту дітей та психічного здоров'я і психосоціальної підтримки.

Тоді як інформацію в цьому керівництві можна використовувати для підтримки урядів, це керівництво не призначене для надання рекомендацій урядам щодо політики та етапів відкриття шкіл після карантину. [Програма ООН про відкриття шкіл після карантину](#) може бути корисним інструментом для спільної роботи міністерств.

Це керівництво застосовується в усіх контекстах причинного взаємозв'язку гуманітарних питань та питань розвитку. Заходи, описані в цьому керівництві, потребують контекстуалізації на основі місцевих

Що включає це керівництво?

Це керівництво поділене на два розділи:

1. Списки завдань:
 - [Комплексний список завдань для безпечного повернення до школи для персоналу, задіяного в Програмі](#): В цьому розділі на 6 сторінок дається перелік секторів охорони здоров'я, забезпечення харчуванням, організацією водопостачання, санітарії та гігієни (WASH), моніторингу та оцінки, освіти та захисту дітей перед і після відкриття шкіл після карантину з метою забезпечення галузевої інтеграції процесу відкриття шкіл після карантину. Список завдань особливо корисний для розробки проекту, скоординованого міжгалузевого планування (тобто пристосування до Гуманітарного плану реагування), моніторингу і контролю.
 - [Сприятливий список завдань безпечного повернення до школи](#): В цьому розділі на 2 сторінки надаються основні заходи, які має виконувати директор школи або шкільний комітет.
2. Технічні додатки: 7 технічних додатків, які включені в документ, містять детальне керівництво та ресурси для конкретної діяльності, зазначеної в списку завдань. Якщо для заходу, зазначеного в списку завдань, існує технічний додаток, він позначається символом «лупа».
 - Додаток 1 [Спільні, інклюзивні програми повернення до школи](#)
 - Додаток 2 [Системи управління відсутністю](#)
 - Додаток 3 [Сприяння вчителям у процесі повернення до школи](#)
 - Додаток 4 [Питання психічного здоров'я і психосоціальної підтримки дітей при відкритті шкіл після карантину](#)
 - Додаток 5 [Спільне планування безперервного процесу навчання та захисту](#)
 - Додаток 6 [Пристосування до умов навчання в таборах](#)
 - Додаток 7 [Інформаційна підтримка](#)

Ключові принципи безпечного повернення до школи

Комплексний підхід: Коронавірус COVID-19 має багатосторонній вплив на права дітей, питання освіти, захисту, психічного здоров'я і психосоціальної підтримки, охорони здоров'я, забезпечення харчуванням та інші. Так як школи готуються відкриття після карантину, скоординований та комплексний підхід до потреб дітей в цілому є особливо важливим.

Участь дітей та молоді: Діти мають право бути почутими в процесах, які впливають на них, та мають вважатися рівноправними учасниками процесу прийняття рішень. Участь дітей має бути інклюзивною та доступною для всіх дітей. Молоді люди можуть грати ключову роль в мобілізації спільноти та розповсюдженні точної інформації.

Стать, включення і доступність: Діти можуть стикатися з бар'єрами або мати різні потреби у поверненні до школи, що пов'язано з віком, статтю, обмеженими можливостями, етнічною приналежністю, статусом біженця/претендента на статус біженця, соціально-економічним статусом або іншими факторами. Всі зусилля, здійснені в процесі відкриття шкіл після карантину, мають бути інклюзивними та доступними для всіх дітей. Це унікальна можливість залучити до школи всіх дітей: як учнів, які повертаються до шкільного процесу, так і дітей, які до цього не відвідували школу.

Загальношкільна спільнота: Залучити загальношкільну спільноту, включаючи дітей, вихователів, вчителів, шкільне керівництво, керівників спільноти та комітети, місцеві органи влади, на інклюзивній і доступній основі на всіх етапах процесу відкриття шкіл після карантину.

Враховання існуючих структур: В процесі відкриття шкіл після карантину шкільні спільноти мають використовувати з користю для себе існуючий великий потенціал. Це можуть бути діючі дитячі клуби, учнівські ради, батьківські збори, молодіжні групи, комітети із захисту дітей або сімейні мережі.

Відновлення стійкості: Процес відкриття шкіл після карантину надає можливість посилити існуючі системи освіти, охорони здоров'я, захисту та готовності до лих, роблячи їх більш доступними, інклюзивними, спільними та заступницькими. Застосовуючи досвід, отриманий з пандемії COVID-19, влада та загальношкільні спільноти можуть краще підготуватися та знизити ризики майбутніх криз, пов'язаних з небезпеками для здоров'я, довкілля та щоденними небезпеками, проявами жорстокості та конфліктами.

Список завдань безпечного повернення до ШКОЛИ:

Заходи перед відкриттям шкіл після карантину

МОНІТОРИНГ, ОЦІНКА, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ОТРИМАННЯ ДОСВІДУ

- **Задіяти загальношкільну спільноту, включаючи дітей та молодь, у процес планування та програми повернення до школи, використовуючи методи спільної участі**
 - Оцінити готовність шкіл до відкриття. Оцінити наявність достатньої кількості вчителів, прибиральників, санітарно-гігієнічних приміщень та матеріалів, засобів індивідуального захисту (ЗІЗ) та (додаткових) приміщень для забезпечення дистанціювання у відповідності до національних керівних принципів, якщо такі є.
 - Обговорювати з дітьми та молоддю їхню думку щодо відкриття шкіл після карантину: як позитивні, так і негативні аспекти. Зворотній зв'язок щодо врахування їхніх думок та рекомендацій (див. [Технічний додаток 4](#)).
- Консультуватися з вчителями, вихователями та іншими працівниками освіти щодо їхніх занепокоєнь та ідей стосовно безпечного відкриття шкіл після карантину. Зворотній зв'язок щодо врахування їхніх думок та рекомендацій.
- Використовувати цей Список завдань для розробки [спільного інструменту моніторингу безпечного повернення до школи](#) з метою відстеження процесу із загальношкільною спільнотою. Він також може застосовуватися для узагальнення процесу відкриття шкіл на місцевому або державному рівнях.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я, ХАРЧУВАННЯ, САНІТАРІЯ ТА ГІГІЄНА

- **Прибирати і дезінфікувати шкільні приміщення, особливо ретельно - поверхні, до яких торкається багато людей**
 - У всіх школах має проводитися прибирання і дезінфекція. В школах, які використовувалися в якості лікувальних центрів/ ізоляторів або інших типів тимчасових приміщень, має проводитися більш ретельна дезінфекція за рекомендаціями місцевих органів охорони здоров'я.
 - Закупити відповідні санітарно-гігієнічні матеріали з цього списку ([англійською](#) або [французькою мовами](#)) та виконувати ці Інструкції з прибирання для забезпечення шкільної гігієни в умовах коронавірусу COVID-19 ([англійською](#) або [французькою мовами](#)).
 - Виділити кошти для поповнення витратних матеріалів, таких як мило та дезінфікуючі засоби.
 - Закупити засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) у достатній кількості з метою дотримання національних стандартів і навчання тих, кого це необхідно, їхньому належному носінню та утилізації.
 - Забезпечити очищення та дезінфекцію засобів, призначених для людей з обмеженими можливостями, включаючи поручні/пандуси, спеціальні дверні ручки тощо.
- **Залучити загальношкільну спільноту до прибирання та підготовки відкриття шкіл після карантину**
 - Разом з персоналом шкіл та існуючими шкільними комітетами та комітетами спільнот (тобто комітети шкільного управління, комітети з санітарно-гігієнічних питань, молодіжні групи), розробити [план](#) з визначенням бюджету, функцій та обов'язків щодо сприяння та забезпечення чистоти і регулярної дезінфекції. План має мобілізувати ресурси спільноти. Врахувати наявність [коштів або ваучерів](#) для забезпечення закупівлі матеріалів. Врахувати, включаючи цей план, будь-який існуючий План вдосконалення шкіл.
 - Проводити навчання для персоналу шкіл, вихователів, молоді та інших членів спільноти (як чоловічої, так і жіночої статі), які будуть залучені до прибирання, дезінфекції

Використовувати цей список завдань як такого, що змінює гендерні відносини

Проводити консультації з дівчатами і хлопцями, жінками і чоловіками з питань гендерної нерівності при відкритті шкіл після карантину

Забезпечити відповідні послуги та напруцювання; врахувати конкретні ризики, з якими стикаються дівчата та інші вразливі групи

Використовувати належні форми спілкування з дівчатами, жінками та іншими вразливими групами, які часто мають менший доступ до інформаційних каналів,

та підтримувати виконання безпечних процедур стосовно цих заходів; звертатися до цих Інструкцій з прибирання для забезпечення шкільної гігієни в умовах коронавірусу COVID-19 ([англійською](#) або [французькою мовами](#)), якщо не було розроблено державних керівних принципів. Забезпечити навчання на мовах, які розуміють учасники, із використанням [узгодженої термінології](#).

- Встановити і контролювати щоденні, щотижневі та щомісячні [графіки](#) прибирання та визначити відповідальних осіб із рівним розподілом обов'язків із прибирання між чоловіками і жінками.
- Забезпечити засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) у відповідності до національних рекомендацій, з визначенням пріоритетності завдань персоналу, відповідального за прибирання та підтримку чистоти. Так як персоналом, відповідальним за прибирання, часто є жінки, важливо враховувати цей гендерний фактор.
- **Забезпечити наявність безпечної води, туалетів та належних, доступних рукомийників.**
 - Збільшити кількість [рукомийників](#), щоб забезпечити виконання національних стандартів, а саме: кількість учнів до кількості рукомийників. Використовувати відповідне для віку, бюджетне, екологічно безпечне [обладнання](#), яке потребує невеликого обслуговування та яке також призначене для дітей з обмеженими можливостями (наприклад, обладнання універсальної конструкції). Проводити ремонти за необхідності, дотримуючись запобіжних заходів [безпеки дітей](#).
 - Утримувати ситуативно відповідні санітарно-гігієнічні комплекти у відповідності до державних стандартів. У разі відсутності національних стандартів звернутися до цього списку санітарно-гігієнічних заходів ([англійською](#) або [французькою мовами](#)) і додаткового списку заходів боротьби із COVID-19 ([англійською](#) та [французькою мовами](#)).
 - Пам'ятати, що засоби для менструальної гігієни є необхідними компонентами санітарно-гігієнічних наборів. Доступ до матеріалів, неінфекційна утилізація, чисті (із закриттям зсередини) розділені жіночі та чоловічі туалети/ вбиральні та рукомийники, які забезпечують доступ до них для дівчат, хлопців, дітей з обмеженими можливостями, а також до інформації є необхідними умовами для безпечного повернення до школи для дівчат і працівників-жінок. Основні заходи із забезпечення менструальної гігієни див. [сторінки 21-30](#). У приміщеннях мають бути передбачені розділені пристосування для утилізації або прання гігієнічних / менструально-гігієнічних засобів. 1 туалет на 30 дівчат, 1 туалет на 60 хлопців ([Сфера](#), сторінки 113 і 146).
 - Навчити вчителів, освітній персонал та персонал з прибирання практичним навичкам гігієни та дезінфекції в школі.
- **Підготувати відповідні для віку, інклюзивні повідомлення для Попередження про ризики та залучення спільноти (ПРЗС)**
 - Перекласти на місцеві мови, адаптувати та роздрукувати відповідні для віку і доступні (включаючи великі роздруковані та ілюстровані матеріали) [повідомлення](#) про миття рук, належну особисту гігієну та шкільну безпеку, щоб вони були готові користуватися ними, коли відкриються школи. Забезпечити, щоб інформаційні матеріали стосувалися чуток/побоювань або стигматизації, які могли б негативно вплинути на конкретні групи дітей/ членів спільноти. Розповсюджувати їх через усі доступні інформаційні канали на мовах, включаючи мови національних меншин.
- **Підготуватися до безпечного приготування їжі та надання відповідних послуг**
 - У випадках, коли перед закриттям у школах передбачалося харчування або перекуси, спланувати повторний запуск надання цих послуг у максимально короткі терміни. Через пандемію COVID-19 багато сімей потребують постійного доступу до здорової їжі у невідкладному порядку. Якщо забезпечення їжею на місцях неможливе, розглянути можливість взяття їжі з собою.
 - Закупити для школи продукти харчування з підвищеною поживністю, якщо рівень поживних речовин в організмі дітей та молоді істотно знизився.
 - Спланувати відкриття шкільних їдальнь, щоб забезпечити безпеку дітей, молоді та персоналу, тобто зменшити навантаження, забезпечити заходи захисту персоналу (див. [Керівництво Всесвітньої програми харчування ООН/ Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН/ЮНІСЕФ](#), сторінки 7-8), змінний графік обідньої перерви та миття рук до і після відвідування їдальні.
 - Забезпечити, щоб шкільні їдальні мали безпечне водопостачання для питних та гігієнічних потреб, пункти питної води, рукомийники з милом та відповідні засоби утилізації сміття (наприклад, контейнери для відходів, належний злив).
- **Підготувати надання необхідних медичних послуг в школі та протоколи направлення на лікування**
 - Забезпечити, щоб школи мали належне оснащення та відповідали вимогам державних стандартів для шкільного медпункту.
 - Забезпечити школи аптечками надання першої медичної допомоги, включаючи засоби індивідуального захисту (ЗІЗ), термометри та протиральний спирт для очищення термометрів.
 - Орієнтувати шкільний персонал на дотримання протоколів щодо попередження та контролю розповсюдження коронавірусу COVID-19, а також навчити шкільний персонал безпечно та обґрунтовано застосовувати їх на практиці. Забезпечити, щоб вчителі, шкільне керівництво, діти та молодь мали інформацію про доступні медико-санітарні послуги і протоколи направлення на лікування. Забезпечити, щоб такі інформаційні матеріали відповідали віку та були доступні на мовах, якими діти та молодь спілкуються вдома.
 - Встановити належний процес фіксації та звітування про випадки COVID-9, а також управління іншою інформацією в сфері охорони здоров'я відповідно до рекомендацій урядів країн.
 - Забезпечити зв'язок із місцевими закладами охорони здоров'я для швидкого, доступного направлення на лікування.
 - Визначити тимчасові зони ізоляції для дітей/ шкільного персоналу, які можуть бути інфіковані, щоб забезпечити їхнє безпечне перебування перед тим, як отримати лікування.

ОСВІТА

- Підготувати школу, щоб забезпечити дистанціювання в школі, навколо школи та по дорозі в школу
 - Розглянути змінні графіки шкільного дня (час початку/закінчення, перерви, обідньої перерви тощо) для різних груп дітей і молоді, а також використання кількох входів, щоб уникнути скупчення дітей по дорозі до школи, біля входу школи та в самій школі.
 - Наскільки можливо, забезпечити практичну реалізацію менших або скоригованих за розміром класів із дистанціюванням за національними стандартами або [3 фути чи 1 метр](#), якщо не було розроблено державних керівних принципів. Розглянути можливість поділу класів за змінами, змінюючи розташування місць для дітей і молоді, організовуючи тимчасові навчальні приміщення або співпрацюючи з керівниками спільноти з метою визначення додаткових навчальних приміщень в межах спільноти. У разі зменшення класів/ часу контактування у зв'язку з цими заходами підготувати можливості для змішаного навчання, об'єднуючи фактичний навчальний час із дистанційним навчанням. Адаптацію до умов навчання в таборах див. в [Технічному додатку 6](#).
 - Забезпечити додатковими шкільними приналежностями, такими як олівці та зошити, щоб учні не ділилися своїми.
 - Заходи, які передбачають фізичний контакт, такі як контактні та командні види спорту, мають бути замінені іншими заходами, які б забезпечували безпечне дистанціювання (тобто біг, аеробіка на відкритому просторі).
 - Інформувати весь шкільний персонал і учнів про заходи дистанціювання. Збільшити кількість персоналу в школах за необхідністю (включаючи волонтерів для забезпечення вимог дистанціювання та гігієни на практиці). Дистанціювання між дорослими настільки ж важливе, як і між учнями.
 - Сприяти розробці інклюзивних, відповідних віку повідомлень про соціальне/фізичне дистанціювання в школі та по дорозі до і зі школи. Включити повідомлення для вихователів, які приводять дітей до школи та забирають зі школи.
- Приймати заходи із забезпечення повернення усіх дітей та молоді до школи із визначенням найбільш вразливих груп
 - Якщо учні будуть повертатися до школи поступово, визначити за пріоритетом учнів, які є (1) вразливими, (2) мають менший доступ до можливостей дистанційного навчання та/або які (3) вчать у випускних класах.
 - Підтримувати ініціативи Міністерства освіти щодо повернення до школи зі спільними програмами повернення до школи, які залучають дітей, молодь, вихователів і педагогічний персонал. Повідомлення мають бути спрямовані на найбільш вразливі групи, включаючи дівчат і дітей з обмеженими можливостями, вирішувати питання суспільного осуду і бути доступними та інклюзивними (див. [Технічний додаток 1](#)).
 - Підготувати системи управління відсутністю, щоб контролювати відвідуваність учнів та вчителів (див. [Технічний додаток 2](#)).
 - Встановити/ закріпити зв'язок між школами та системами соціального захисту спільноти для швидкого направлення на лікування найбільш вразливих учнів та їхніх сімей.
 - Визначити найбільш вразливих та їхні потреби, щоб надавати додаткову підтримку усім дітям та молоді для безпечного повернення до школи. Враховувати [грошову допомогу або допомогу у формі ваучерів для вразливих домогосподарств](#) для підтримки повернення до школи дітей та молоді (див. Розділ на 3-х сторінках [англійською](#), [французькою](#) та [іспанською мовами](#)).
 - Розподілити набори для повернення до школи відповідно до національних стандартів. Забезпечити, щоб точки розподілу були у фізичній доступності для осіб з обмеженими можливостями, надавати інформацію про розподіл у різних формах (тобто ілюстрації, багатомовні оголошення). Забезпечити наборами для повернення до школи осіб, які не мають доступу до пунктів розподілу.
 - Підтримувати здоров'я шкільного персоналу та проводити навчання вчителів з основних питань та педагогіки, щоб забезпечити безпечне, якісне повернення до школи (див. [Технічний додаток 3](#)).

ЗАХИСТ ДІТЕЙ ТА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я І ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА

- Підготувати вчителів та педагогічний персонал, щоб задовольнити психосоціальні потреби та потреби в захисті дітей і молоді, а також слідкувати за своїм особистим здоров'ям і благополуччям (див. [Технічний додаток 3](#)),⁰
- Оновлювати/встановлювати ефективні механізми направлення до лікарів
 - Оновлювати шкільні механізми звітності та направлення до лікарів щодо проблем захисту і здоров'я, забезпечуючи їхню диференціацією за гендерною ознакою, інклюзивність та відповідність віку в контексті розповсюдження коронавірусу COVID, якщо це необхідно. Перевірити канали зв'язку.
 - Встановити процедури, які слід виконувати у випадку підозри на інфекцію, включаючи керівництво для шкільного персоналу щодо обґрунтованого поводження з дітьми та молоддю/вчителями із симптомами, не наносячи шкоди такій особі.
 - Визначити канали комунікації рідною мовою, щоб інформувати сім'ї, члени яких знаходяться у групі ризику (тобто, люди похилого віку, люди з хронічними захворюваннями), якщо вони можуть бути інфіковані в школі. Захищати приватність осіб з підозрою на інфікування та використовувати фактичну мову, щоб уникнути суспільного осуду.
- Організувати наявність працівників, відповідальних за захист дітей, та/або соціальних працівників для підтримки відкриття шкіл після карантину
 - Координувати діяльність педагогічного персоналу та персоналу із захисту дітей, щоб проводити відвідування вдома, коли це необхідно.
 - Підготувати працівників, відповідальних за захист дітей/ соціальних працівників для отримання розширених звітів на момент відкриття. Якщо можливо, організувати присутність працівників, відповідальних за захист дітей/ соціальних працівників у школах під час відкриття шкіл.

ЗАХИСТ

Зобов'язання щодо захисту дітей, молоді і дорослих від будь-якої форми насилля та експлуатації з боку персоналу, волонтерів та партнерів, мають залишатися першочерговими при відкритті шкіл та відновленні проектів з підтримки. Забезпечити, щоб політики захисту дітей стосувалися гендерної проблематики та відображали її, а також щоб основні пункти захисту дітей в школах були доступними для дівчат та інших відчужених груп. Лекції з перепідготовки, щоб підвищити важливість безпеки (та будь-які зміни до місцевих послуг направлення до лікаря), є важливими в цей час.

1. Процедура перерахування коштів та постачання товарів для підтримки відчужених груп населення має включати чітке керівництво та оцінку ризиків, щоб уникнути експлуатацію та неналежну розстановку сил у виявленні найбільш вразливих осіб та постачанні будь-якої форми зниження болю.
2. Продовжувати впроваджувати процеси захисту дітей та ключові повідомлення у всі заходи, які передбачають прямий контакт з дітьми і молоддю, а також підтримувати їх у тому, щоб вберігатися від насилля, і забезпечувати їхнє знання щодо того, куди звітувати про будь-які проблеми, які можуть у них виникнути.

3. Підтримувати школи:

- У проведенні перепідготовки з процесів власного захисту та ключових повідомлень, що включені до шкільних Політик захисту дітей, з педагогічним та непедагогічним персоналом, з учнями, Комітетами управління школи (або батьківськими зборами), щоб посилити очікувані лінії поведінки та шкільні механізми подання звітності та реагування, зокрема, коли відкриваються школи, а персонал, учні та батьки почнуть повертатися до школи.
- У проведенні перепідготовки та/або визначенні Шкільних основних пунктів захисту дітей.
- У відображенні їхнього Шкільного кодексу поведінки (включаючи версію, сприятливу для дітей) за межами, а також у межах шкільної будівлі, щоб вони залишалися в полі зору, коли школи закриті.

Заходи після відкриття шкіл після карантину

МОНІТОРИНГ, ОЦІНКА, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ОТРИМАННЯ ДОСВІДУ

- **Проводити оцінку потреб і гендерних питань, методи спільної участі.**
 - Проводити швидку оцінку потреб в освіті, психосоціалній підтримці, [санітарно-гігієнічних заходах, заходах охорони здоров'я та забезпечення харчуванням](#) при відкритті шкіл. Оцінити, скільки дітей та молоді продовжило навчатися під час періоду закриття шкіл та яка підтримка необхідна для повернення до школи.
 - Провести аналіз для визначення конкретних потреб, інтересів, можливостей та вразливих сторін дітей і молоді в різних категоріях, таких як стать, вік, етнічна приналежність, релігійна приналежність, каста, мова, обмежені можливості, соціально-економічний статус, правовий статус, серед іншого. Використовувати методи участі дітей.
- **Оновлювати або встановлювати доступні, гендерно визначені та відповідні для віку механізми відповідальності та зворотнього зв'язку**
 - Збирати зворотню інформацію від дітей та молоді, вихователів та вчителів щодо їхнього досвіду із закриття шкіл і підтримки, яку вони отримали відносно навчального процесу та благополуччя. Використовувати зворотній зв'язок для інформування про плани щодо майбутнього припинення освітнього процесу.
 - Забезпечувати наявність механізмів відповідальності та зворотнього зв'язку для загальношкільної спільноти. Мають бути доступні варіанти для осіб з обмеженими можливостями, обмеженими здібностями читання та письма, а також для носіїв мов національних меншин. Наприклад, створення (повторне створення) батьківсько-вчительських комітетів, шкільних учнівських рад, молодіжних клубів, шкільних клубів, спрямованих на забезпечення безпеки у школах, налагодження системи використання анонімних ящиків для відгуків, прозорого процесу їхнього відкриття і реагування на відгуки.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я, ХАРЧУВАННЯ, САНІТАРІЯ ТА ГІГІЄНА

- **Забезпечити ефективність та регулярність заходів прибирання та дезінфекції**
 - План регулярного прибирання та дезінфекції шкільних приміщень та навколишньої території, особливо поверхонь, яких торкаються найчастіше, таких як столи, двері/дверні ручки тощо. Див. Інструкції з прибирання для забезпечення шкільної гігієни в умовах коронавірусу COVID-19 ([англійською](#) або [французькою мовами](#)).
 - Проводити постійне обслуговування санітарно-гігієнічних приміщень Усі діючі туалети мають бути відкриті для користування та прибиратися
 - Забезпечити наявність безпечної води і мила на доступних, відповідних для віку та статі рукомийниках.
 - Регулярно мити та дезінфікувати баки з водою.
 - Заохочувати рівний розподіл завдань з водопостачання та прибирання між жінками і чоловіками.
- **Виховувати у дітей та молоді звички правильної гігієни, охорони здоров'я, харчування та менструальної гігієни**
 - Забезпечити, щоб застосовувалися та були включені в роботу класів гігієнічні заходи, включаючи фізичне дистанціювання та альтернативні заходи зі спільного користування матеріалами.
 - Постійно розміщувати в школах інклюзивні, доступні, відповідні для віку [повідомлення](#) про миття рук та безпечне чхання/ кашляння у лікоть, використовуючи різні формати (наприклад, плакати, щоденні оголошення).
- Підтримувати безпечні навчальні, освітні заходи, що проводяться однолітками, дітьми/ молоддю, включаючи заходи для повідомлення ризиків.
- Спіратися на існуючі освітні ініціативи із захисту сексуальних прав і репродуктивного здоров'я, щоб вирішувати питання збільшення сексуального та гендерного насильства під час пандемії COVID-19.
- **Покращити провітрювання та вентиляцію**
 - Відкривати вікна або використовувати кондиціонери, коли це можливо.
 - Розглянути можливості проведення занять на свіжому повітрі.
- **Забезпечити безпеку шкільних їдальнь**
 - Забезпечити постійне прибирання та дезінфекцію приміщень та посуду їдальнь.
 - Розглянути можливість змінного графіку обідів, щоб забезпечити фізичне дистанціювання.
 - Закупити додаткові тарілки та посуд, щоб запобігти їхньому загальному використанню, або просити дітей і молодь приносити свої з дому. Постійно нагадувати дітям, щоб вони не користувалися однією чашкою чи посудом для харчування або пиття.
 - Забезпечити, щоб постачальники їжі та персонал їдальні мили руки з милом та чистою водою перед тим, як увійти до школи, перед приготуванням їжі, а також при виході зі школи, окрім стандартних прийнятих звичок миття рук (наприклад, після відвідування туалету). Заохочувати чоловіків приймати участь в обов'язках щодо шкільного харчування, щоб жінки не були несправедливо навантажені.
 - Персонал їдальні має користуватися рукавичками та утилізувати

- їх в закриті контейнери для сміття у разі контакту з можливими забруднюючими поверхнями (наприклад, сировина, торкання обличчя або частин тіла, грошей, поверхонь загального користування).
- Налогодити механізми направлення до лікаря між школами та центрами охорони здоров'я у випадках підозри на неповноцінне харчування.
 - Створити план дій в надзвичайних обставинах для розповсюдження харчових/ продовольчих кошиків для підготовки до потенційного швидкого закриття шкіл (см. [Керівництво Всесвітньої програми харчування ООН/ Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН/ЮНІСЕФ](#), сторінки 2-6).
- Контролювати відсутність та реалізовувати заходи управління або попередження ризиків для здоров'я**
- Забезпечити, щоб усі учні, вихователі та персонал розуміли, що вони мають «залишатися вдома у разі поганого самопочуття», а не тільки по припису лікаря.
 - Використовувати дані щоденного відвідування школи (відвідування учнів та вчителів) для порівняння з рівнем відвідування до закриття шкіл. Виявляти недоліки на рівні шкіл, класів, за гендерною або іншою дискримінацією, такою як обмежені можливості, місцезнаходження (наприклад, у місці/в сільській місцевості) або мовною групою/ етнічною приналежністю.
- Використовувати існуючі механізми направлення до лікаря та/або системи соціального захисту у спільноті для реагування на потреби учнів та груп учнів, які знаходяться під високим ризиком постійних прогулів та припинення навчання. Також забезпечити моніторинг та підтримку вчителів, які відносяться до категорії високого ризику, та захист їхніх прав.
 - Застосовувати щоденний моніторинг відсутніх (такими інструментами, як [Waliku](#)) для виявлення ризиків для здоров'я та запровадження загальношкільних заходів профілактики та індивідуального реагування (див. [Технічний додаток 2](#)).
 - У разі виявлення незвичної кількості відсутніх серед учнів та вчителів, негайно інформувати органи охорони здоров'я
- Підготуватися до майбутнього закриття шкіл через спалах вірусу:**
- Провести санітарну обробку школи перед закриттям.
 - Визначити найбільш вразливих дітей та молодих людей, які не включені до програми шкільного харчування.
 - Організувати забезпечення домогосподарств санітарно-гігієнічними засобами.

ОСВІТА

- **Визначити пріоритетні напрямки діяльності психосоціальної підтримки та соціально-емоційного навчання в період відкриття після карантину**
 - За можливості, встановити перехідний період тривалістю два або більше днів з метою повторного встановлення розпорядку дня та обміну досвідом перед початком академічних занять.
 - Включити базові санітарно-гігієнічні заходи або заходи соціально-емоційного навчання у щоденну класну роботу (див. [Технічний додаток 5](#)).
 - Заохочувати вихователів, дітей та молодь підтримувати здоров'я простими вправами (див. [Технічний додаток 4](#)).
- **Визначити додаткові потреби у навчанні (див. [Технічний додаток 3](#))**
 - Підтримувати вчителів у проведенні проміжного контролю знань дітей, інформувати про педагогічні практики та потребу в додатковій підтримці
 - Відповідно до потреб учнів та національних стратегій підтримувати учнів, які пропустили дистанційне навчання або відстали під час періоду закриття шкіл (тобто проводити додаткові заняття, щоб надолужити згаяне, проводити заняття після школи та/або навчатися під час літніх/зимових канікул). Педагогічні комітети можуть погоджувати стратегії підтримки.
- **Підготуватися до повторного або майбутнього закриття шкіл**
 - Проводити інклюзивний, спільний аналіз для оновлення та розробки плану безперервного навчального процесу в школах на основі досвіду, отриманого під час пандемії COVID-19. Розглянути можливість повторного закриття та відкриття у зв'язку з новою хвилею коронавірусу COVID-19 або іншими небезпеками у цьому контексті (див. [Технічний додаток 5](#)).
 - Ділитися досвідом і найкращими практиками безперервного навчального процесу з Міністерством освіти та сприяти розробці [кризових планів для сфери освіти](#) і планів готовності до небезпечних ситуацій.
 - Сприяти збільшенню інвестицій в дистанційне навчання для підготовки до майбутнього закриття шкіл, включаючи варіанти без використання технологій.
 - Організувати забезпечення для підтримки навчального процесу вдома.
 - Активувати/ повторно активувати мережі підтримки вчителів. Розглянути можливості застосування грошових ресурсів для підтримки вчителів під час майбутнього закриття шкіл, зокрема, коли навчання вдома призводить до додаткових витрат для вчителів.

ЗАХИСТ ДІТЕЙ ТА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я І ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА

- **Забезпечити психосоціальну підтримку дітей і молоді, визначаючи пріоритети для дівчат та інших вразливих груп (див. [Технічний додаток 4](#))**
 - Розповсюджувати відповідні для віку, статі, інклюзивні, доступні повідомлення про психосоціальне здоров'я та попередження стресових ситуацій.
 - Залучати дітей і молоді до пошуку рішень і розробки заходів підтримки «рівний-рівному» та відповідних інформаційних заходів.
 - Працювати зі школами з метою забезпечення передачі повідомлень дітям, молоді та вихователям про охорону здоров'я та захист у переконливий спосіб, а не такий, що створює занепокоєння.
 - Перевіряти, які місцеві комітети із захисту дітей в межах спільноти здійснюють діяльність, спрямовану на вирішення питань захисту дітей, та роблять необхідні направлення.
 - Виявляти дітей і молоді, які перебувають в умовах сильного стресу та/або мають проблеми з психічним здоров'ям, та направляти їх до відповідних спеціалістів. Координація санітарно-гігієнічних заходів та направлень на лікування між сферами, включаючи, сферу освіти, захисту дітей та охорони здоров'я, здійснюється Технічними робочими групами з психосоціальної підтримки (якщо такі існують) на рівні країни).
 - Створювати/ відновлювати шкільні комітети з питань захисту дітей, відповідальні за координацію діяльності зі шкільною адміністрацією з метою постійного виявлення дітей і молоді, які потребують психосоціальної підтримки, та надання їм безпосередньої допомоги і/або направлення їх до спеціалістів.
- **Підтримувати вчителів та інший педагогічний персонал у питанні захисту свого благополуччя та управління стресом (див. [Технічний додаток 5](#))**
 - Встановити/ посилити методи підтримки вчителів, такі як групи підтримки «рівний-рівному» та проведення тренінгів для підтримки та високої оцінки праці вчителів.
 - Сприяти розвитку постійних заходів із підтримки благополуччя вчителів.
 - Видавати направлення на психосоціальну підтримку або іншу спеціалізовану допомогу для вчителів, які цього потребують.
 - **Поширювати актуальну, чітку інформацію про ситуацію із COVID-19 у загальношкільній спільноті**
 - Сприяти участі дітей і молоді в розробці та розповсюдженні ключових повідомлень про захист здоров'я та благополуччя, включаючи викриття суспільного осуду.
 - Залучати батьківські збори, комітети молоді та шкільного керівництва у наданні таких повідомлень загальношкільній спільноті.
 - Погоджувати та використовувати зрозумілу термінологію, що виключає суспільне навішування ярликів, щодо всієї інформації про COVID-19. [Може бути корисним цей багатомовний глосарій COVID-19.](#)
 - **Підготуватися до майбутнього закриття шкіл через спалах вірусу:**
 - Визначити вразливих дітей і молоді, які знаходяться в групі ризику припинення навчання або які потребуватимуть близької підтримки та контролю службами захисту дітей або іншими спеціалізованими службами.
 - Надавати інформацію дітям та молоді, вихователям та вчителям про процедури повідомлення та направлення на лікування протягом періоду закриття шкіл (тобто, «гарячі лінії», контакти комітетів з питань захисту дітей у спільноті)

Інформування громадськості та координування діяльності

Поширення основних повідомлень про стан здоров'я суспільства та психосоціальну підтримку стало ключовим заходом у системі глобального реагування на пандемію COVID-19. Маючи уніфіковані повідомлення, існує більша вірогідність, що державні діячі та цивільне суспільство будуть користуватися ними та слідувати їм. Якщо кожен буде використовувати одні й ті самі повідомлення, діти та спільноти чутимуть одну і ту саму інформацію з різних джерел, отже, більш вірогідно, що вони зрозуміють її та будуть діяти у відповідності до цих повідомлень.

Кластери та інші координаційні групи можуть відігравати ключову роль:

- Працювати з ключовими міністерствами та іншими гуманітарними координаційними групами, щоб визначити або узгодити точні повідомлення для інформування громадськості та поширювати їх

на рівні шкіл. Зверніть увагу на це [керівництво на 8 сторінках щодо повідомлень про пандемію](#), якщо відсутні відповідні національні керівництва. Повідомлення, пов'язані з іншими природними та будь-якими небезпеками, насильством або конфліктом, дивіться у відповідних розділах цього Керівництва про всеохоплюючі повідомлення для інформування громадськості ([англійською](#), [французькою](#), [іспанською](#), [арабською](#) та [російською мовами](#)).

- Встановити лінії комунікації з національними чи субнаціональними органами освіти та охорони здоров'я, щоб отримувати актуальну інформацію про національні рекомендації та дозвіл на відкриття після карантину, якщо це необхідно.
- Консультуйтеся з дітьми, щоб переконатися, що повідомлення є сприятливими для них. По можливості підтримуйте участь дітей у формуванні повідомлень.

Сприятливий список завдань безпечного повернення до школи:

Інструмент для шкільного керівництва у плануванні безпечного відкриття школи після карантину

Кроки, які необхідно здійснити перед відкриттям

- Зв'язатися із місцевими, субнаціональними чи національними органами влади, щоб отримати вказівки щодо:
 - Наявних протоколів та забезпечення відкриття шкіл після карантину (наприклад, гігієнічні матеріали та ЗІЗ)
 - Наявної підтримки для залучення додаткових вчителів у випадку, якщо вчителі не повернуться або знадобиться більше вчителів для дотримання правил фізичного дистанціювання
 - Змін у системі оцінювання або навчальних програмах в результаті пандемії COVID-19
 - Планів підтримки учнів, які відстали після закриття школи (тобто, допоміжні заняття, додаткові заняття, заняття з прискороного навчання, клуби читання, соціально-емоційне навчання)
- Отримати дозвіл на відкриття школи після карантину від Міністерства освіти.
- Провести прибирання/дезінфекцію всієї школи. Проявити особливу увагу, якщо під час закриття школи вона використовувалася в якості карантинного закладу, медичного центру або для інших цілей.
- Мати необхідну інфраструктуру для водопостачання та санітарії (розділені жіночі та чоловічі туалети/рукомийники).
- Мати достатню кількість засобів гігієни та засобів індивідуального захисту (ЗІЗ): гігієнічні набори, засоби для чищення, дезінфікуючі засоби, мило, засоби для дезінфекції рук, паперові рушники, маски, рукавички тощо.
- Розробити графік щоденного / тижневого прибирання всіх шкільних приміщень.
- Навчити персонал з прибирання шкільних приміщень за встановленим графіком.
- Провести навчання для вчителів та керівництва шкіл належним правилам гігієнічним, психосоціальної підтримки в умовах поширення коронавірусу COVID-19.
- Переобладнати класні кімнати, їдальню та школу, щоб забезпечити фізичне дистанціювання під час проведення усіх заходів.
- Переглянути розклад занять, щоб забезпечити фізичне дистанціювання. Розглянути можливість використання різних входів та змінних часів початку/закінчення занять, обідів та перерв.
- Забезпечити, щоб перевезення до школи та зі школи (якщо вона була раніше) відповідали вимогам фізичного дистанціювання.
- Надавати відповідну інформацію про COVID-19 та належні правила гігієни в різних форматах у класах, холах та їдальнях, щоб її могли зрозуміти здорові діти і молодь та діти і молодь з обмеженими можливостями (тобто плакати, пісні)
- Зробити знаки з ілюстраціями відповідно до віку, щоб показати дітям та молоді, як входити/виходити зі школи та переміщуватися в межах школи відповідно до правил фізичного дистанціювання.
- Погодити програму дистанційного навчання, якщо учні будуть відвідувати школи лише по черзі/змінам.
- Скласти протоколи безпечного приготування та подання їжі. Включити миття рук, зміни обіду, санітарну обробку їдальні, навчання поводженню з їжею та санітарну обробку посуду, тарілок, кухонних приналежностей та чашок.
- Скласти протокол для вчителів та керівництва школи у разі виявлення учня чи колеги, які мають симптоми COVID-19 (тобто місця тимчасової ізоляції в школі, направлення до медичних служб).
- Створити систему моніторингу прогулів та вибуття зі школи, розділених за статтю, віком та критеріями вразливості, щоб визначити та проаналізувати як збільшення кількості прогулів, так і тих, хто вибув.
- Перевірити, чи існують процедури направлення дітей для повідомлення про проблеми та направлення дітей на лікування.
- Налаштувати систему психосоціальної підтримки дітей та молоді, вихователів та вчителів за потребою.
- Підготувати та розповсюджувати матеріали для дистанційного навчання для всіх вікових груп та дітей з обмеженими можливостями для можливого майбутнього закриття шкіл.

Загальношкільна спільнота - діти та молодь, вихователі, вчителі та громада**Вчителі**

-
- Контактувати з батьківським комітетом, комітетом шкільного керівництва чи іншим шкільним комітетом, координувати реалізацію програми «Повернення до школи». Запрошувати дітей та молодь і допомагати їм в тому, щоб їхні думки були почуті.
 - Інформувати всіх вихователів та дітей і молодь про дату, час та процедури відкриття школи, включаючи приведення та забирання зі школи.
 - Надавати інформацію про COVID-19 дітям і молоді, вихователям, вчителям та громаді, щоб боротися із суспільним осудом.
 - Щоб підготуватися до відкриття школи, запитати в усіх вихователів, дітей та молоді:
 - Чи повернетесь Ви, коли школа відкриється після карантину?
 - Чи стикаєтесь Ви з будь-якими викликами, які заважали б Вам повернутися до школи?
 - Чи можете Ви продовжувати дистанційне навчання з дому? Наскільки довго?
 - Яка додаткова підтримка Вам потрібна, щоб повернутися до школи?
 - Щоб підготуватися до можливого майбутнього закриття школи, запитати учителів, батьків та дітей і молодь:
 - Що добре спрацювало при дистанційному навчанні?
 - Що ми можемо зробити краще?
 - Залучити громаду до підготовки школи до відкриття, наприклад:
 - Прибирання шкільних приміщень та перестановка в класних кімнатах
 - Підготувати альтернативні/зовнішні приміщення для використання в якості класних кімнат, щоб дотримуватися правил фізичного дистанціювання
-
- Зв'язатися зі всіма вчителями, щоб визначити, чи можуть вони повернутися до викладання у школі
 - Організувати зустрічі з усіма вчителями, керівництвом школи та іншими працівниками школи, щоб вивчити протоколи відкриття шкіл після карантину.
 - Створити систему контролю за благополуччям вчителів, коли школа знову відкриється, включаючи підтримку «рівний-рівному» /гуртків вчителів.
 - Створити систему моніторингу стану здоров'я вчителів та забезпечити для них доступ до медичних послуг, якщо це необхідно.
 - Продовжуйте програму Професійного розвитку вчителя з таких тем, як:
 - Надання повторного навчання, проведення додаткових уроків, прискореного курсу навчання
 - Дистанційне навчання
 - Психосоціальна підтримка та соціально-емоційне навчання
-

Технічний додаток 1 - Спільні, інклюзивні програми повернення до школи

ЧОМУ нам потрібна спільна, інклюзивна програма повернення до школи?

Перед пандемією COVID-19 9 дітей із 10 відвідували школу у всьому світі. Для відкриття шкіл після пандемії COVID-19 необхідні потужні загальнодержавні програми, спрямовані на підтримку шкіл, щоб забезпечити, щоб цей прогрес, досягнутий на рівні загального доступу до освіти, не був втрачений. Наша мета полягає в тому, щоб жодна дитина чи молода людина не залишалася позаду, а щоб **усі** діти та молоді люди повернулися до школи, визначивши пріоритети для дівчат, біженців та переселенців, дітей та молоді, які проживають у зоні конфліктів, дітей та молоді з обмеженими можливостями та інших відчужених груп дітей та молоді, які входять до групи високого ризику вибуття зі школи. Слід звернути особливу увагу на те, щоб діти та молодь не вибули зі школи через дискримінацію, пов'язану з браком місця та проблемами застосування фізичного дистанціювання.

Що таке ключові повідомлення?

Ключові повідомлення в рамках програми повернення до школи повинні бути сприятливими для дітей, відповідати віку, доступними та інклюзивними для людей з обмеженими можливостями та викладеними на відповідних місцевих мовах. Слід не забувати надавати повідомлення, використовуючи засоби, щоб охопити **всю** аудиторію (наприклад, гучномовець/ радіо /телебачення для тих, хто має порушення слуху, плакати із зображеннями та простий текст для менш освічених людей). Якщо існує загальнонаціональна програма повернення до школи, використовувати наступні повідомлення та посилатися на плани національних програм, де це можливо.

- **Факти про відкриття шкіл після карантину:** Дата відкриття після карантину; будь-які кроки, які мають здійснити вихователі/ діти та молодь, щоб підготуватися до відкриття.
- **Кроки, які здійснює школа, щоб забезпечити безпечний простір:** Дезінфекція; правила фізичного дистанціювання; процедури перевірки стану здоров'я тощо.
- **Факти про COVID-19:** Як поширюється COVID-19; як захиститися від COVID-19.
- **Викриття суспільного осуду:** Звернути увагу на стереотипи та забобони щодо осіб, інфікованих COVID-19, або осіб з імовірністю інфікування (тобто медичні працівники, члени родин інфікованих, певні етнічні групи).
- Усі діти та молодь, у тому числі найбільш відчужені, повинні мати можливість повернутися до школи:
 - Цільові повідомлення для заохочення дівчат, біженців та переселенців, дітей та молоді з обмеженими можливостями та інших відчужених груп до відвідування школи.
 - Забезпечити наявність повідомлень різними мовами та у різних форматах (радіо/ гучномовець, роздатковий матеріал, ілюстрації тощо).
 - Включити доступні інформаційні ресурси для підтримки повернення дітей та молоді до школи (тобто грошова підтримка, служби підтримки, шкільне харчування, вчителі додаткового навчання). Визначити будь-які зміни,

які були внесені до шкільного середовища, щоб зробити його більш привітним, підтримуючим для відчужених груп дітей та молоді.

- Надати інформацію про те, як реагувати на проблеми захисту дітей.

ХТО має бути залученим?

Успішність програми гарантують національні та субнаціональні органи влади, постраждалі громади, включаючи дітей та молодь і місцевих посадових осіб, оскільки це визначає **«місцевий характер»** порядку повернення до школи. Представники громади найкраще знають контекст і можуть налаштувати обмін повідомленнями в культурному порядку; визначити найпопулярніші інформаційні пункти (тобто ринки, релігійні центри), найбільш доступні мови та медіа-канали (тобто радіо, газети, Whatsapp) для повідомлення про повернення до школи; визначити, які діти і молодь у їх громаді найбільше підпадають під ризик не повернутися до школи, та знайти рішення для конкретної громади, щоб підтримати їхнє повернення. Використовуйте **загальношкільний** підхід, запрошуючи учасників з усієї соціально-екологічної моделі (тобто дітей та молодь, вихователів, вчителів/адміністрацію школи, керівників громад та місцевих посадових осіб). Заохочувати **включення**, запрошуючи місцеві комітети чи громадські організації, які спеціалізуються на правах людей з обмеженими можливостями, питаннях отримання освіти дівчатами тощо.

ЯК діти та молодь можуть брати участь у програмі, гарантуючи безпеку та осмисленість?

Діти та молодь можуть відігравати важливу роль у місцевій програмі повернення до школи. Вони розуміють проблеми, які найбільше їх зачіпають, і це може допомогти в визначенні цільових повідомлень та способі їхньої передачі (наприклад, соціальні мережі, театр самодіяльності, пісня, пропаганда серед однолітків на спортивних заняттях/ іграх). Діти та молодь також можуть допомогти визначити однокурсників чи інших, хто не повернувся до школи. Слід дотримуватися 9 принципів участі дітей ([англійською](#) та [іспанською мовами](#)).

Діти як провідники змін у програмі повернення до школи!

В Індонезії після землетрусу в Центральному Сулавесі ініціатива «Врятуй дітей» організувала дитячі вистави (тобто парад, постановки), щоб переконати, що ситуація стабілізувалася і діти можуть безпечно повернутися до школи. Ці вистави підкреслювали, які кроки були зроблені для реабілітації школи та яка психосоціальна підтримка МНПСС буде доступна. Виступи дітей також виділили основні проблеми, що впливають на відвідування та благополуччя учнів. Це сприяло тому, що посадовці могли зрозуміти необхідність інвестування у розвиток програми «Безпечні школи».

Технічний додаток 2 - Системи управління відсутністю

Епідемії, які призводять до закриття школи, створюють нові бар'єри для доступу до освіти, що [ще більш ускладнює повернення дітей до школи](#). Особливо це стосується відчужених груп дітей та молоді, таких як діти та молодь з обмеженими можливостями, дівчата, діти та молодь, які перебувають у зонах конфлікту або кризи. Коли школи відкриваються або розпочинають новий навчальний рік, важливо, щоб вони мали необхідні інструменти для контролю за поверненням учнів. Відстеження відвідування та відсутності учнів для кращого інформування програмних рішень, зокрема, щодо захисту та здоров'я дітей, допоможе пом'якшити негативний вплив закриття школи через пандемію COVID-19.

Інформація про повторне зарахування буде доступна через національні інформаційні системи управління освітою (EMIS), хоча для оновлення національної системи може знадобитися

певний час. Місцевим механізмам координації та/або органам місцевого самоврядування може знадобитися підтримка в управлінні та аналізі даних про зарахування та відвідування учнів: фіксуючи дані про тих, хто не записався повторно, та тих, дані про відсутність яких відображаються в журналах відвідування, н щоденній або щотижневій основі, щоб забезпечити, що всі діти ті молоді люди, зокрема, найбільш відчужені групи, отримують підтримку, необхідну для повернення та подальшого навчання у школі. Наявність цієї інформації на місцевому рівні може сприяти прийняттю програмних рішень, міжвідомчій координації та залучення громад.

У цій схемі виділяється 2 варіанти розробки програми:

Варіанти програм та контакти	Вимоги до ресурсів	Частота збору даних	Опис
Waliku	Смартфон для вчителів Доступ до даних/ ефірний час	Щодня	<ul style="list-style-type: none"> Вчителі щоденно фіксують відвідування та контролюють дітей, які відсутні більше 3-х днів поспіль, використовуючи список задач щодня/щотижня Розподіл за статтю, обмеженими можливостями та іншими критеріями, як визначено на місцях Можуть контролюватися окремі учні У системі фіксуються причини прогулів, які можна інтегрувати з групами моніторингу та реагування на стан здоров'я та захисту Директори шкіл зустрічаються з вчителями щотижня/ щомісяця, щоб аналізувати прогули у зведених графіках та реагувати відповідними повідомленнями/ заходами/ процедурами, пов'язаними з освітою, охороною здоров'я, захистом
ЮНІСЕФ - система Edu-Trac, в якій застосовується технологія надсилання повідомлень Rapid Pro або TextIt	Телефон для повідомлень лише для директора школи та/або всіх вчителів чи освітніх комітетів спільноти	Щотижня	<ul style="list-style-type: none"> Серія повідомлень надсилається директору школи або до освітніх комітетів спільноти із запитом: <ul style="list-style-type: none"> Тижнева загальна відвідуваність хлопців/ дівчат (окремо) Тижнева загальна відвідуваність дітей з обмеженими можливостями (або інше розподілення у відповідності до встановленого критерію) Тижнева загальна відвідуваність вчителів-чоловіків/жінок (окремо) Тижнева загальна відвідуваність вчителів Директор школи або освітні комітети спільноти отримують повідомлення із системи в режимі реального часу з коротким аналізом інформації, що надається Окремих учнів НЕ можливо відслідкувати, ця система надає загальні тенденції відвідування/ відсутності у школі, щоб інформувати відповідними повідомленнями/ заходами/ процедурами, пов'язаними з освітою, охороною здоров'я, захистом
		Щомісяця	<ul style="list-style-type: none"> Серія повідомлень надсилається директору школи із запитом кількості діючих санітарно-гігієнічних приміщень, щоб визначити загальну потребу у санітарно-гігієнічних заходах у визначеній зоні (або інше розподілення у відповідності до встановленого критерію)

Технічний додаток 3 - Сприяння вчителям у процесі повернення до школи

Плануючи повернення до школи, особливу увагу слід приділяти вчителям, які відіграють ключову роль у підтримці благополуччя та розвитку своїх учнів. Вчителі повинні бути готові підтримувати соціально-емоційне навчання своїх учнів, надавати їм [необхідну психологічну допомогу](#) та здійснювати необхідні заходи для безпечного повернення до школи (наприклад, фізичне дистанціювання, гігієнічні заходи). Більше того, не можна нехтувати благополуччям самих вчителів. Пандемія COVID-19 вплинула на вчителів, їхні сім'ї та громади в багатьох аспектах, і багато хто відчуває особливий стресу внаслідок закриття та повторного відкриття школи. Роботу з відкриття шкіл слід проводити у взаємодії з вчителями та спілками вчителів, спираючись на довіру до професіоналізму та педагогічної практики вчителів та інших педагогічних працівників. Див. Заклик до дій Робочої групи вчителів [ТУТ](#).

Що можна зробити, щоб підтримати вчителів?

Вчителі потребують підтримки та отримання відповідної інформації про те, як вони можуть сприяти безпечному поверненню до школи для себе та всіх учнів. Інвестиції у благополуччя вчителів на етапі відкриття шкіл після карантину дадуть довгострокові переваги, оскільки вчителі можуть виступати в якості «лідерів думки» у спільноті, забезпечуючи безпеку, здоров'я та безперервність освіти.

Ідеї підтримки благополуччя вчителів включають:

- **Педагогічні мережі для вчителів**, які дають можливість вчителям ділитися своїм досвідом, колективно розробляти рішення та посилювати мотивацію та благополуччя.
- **Підтримка від керівників шкіл та посадових осіб у сфері освіти**, які відіграють вирішальну роль у забезпеченні зв'язку та підтримки вчителів. Ці посадові особи можуть направляти вчителів для отримання необхідних ресурсів та надавати базову психосоціальну підтримку, вислуховуючи їхні проблеми та заохочуючи/схвалюючи їх.
- **Механізми комунікації**, які знайомі всім (наприклад, SMS-повідомлення, Whatsapp тощо), для того, щоб вчителі отримували чітку, постійну інформацію про стан із розповсюдженням COVID-19 та шкільні та національні плани дій щодо реагування на розповсюдження вірусу.
- **Психосоціальна підтримка вчителів**, така як [навчання](#) з управлінням благополуччям та стресом.
- **Дотримання державних рекомендацій щодо охорони здоров'я та благополуччя основних працівників**, включаючи вчителів та інших педагогічний склад. У випадках, коли вчителі підпадають під особливий ризик або інфікувалися вірусом COVID-19, їм слід надати підтримку, щоб вони залишалися вдома до повного одужання та змогли безпечно повернутися до школи.
- **Особлива підтримка жінок-вчителів**, така як піклування про дітей або перевезення, що може знадобитися.

Що необхідно знати вчителям?

Щоб підтримати процес повернення до школи і забезпечити його безпеку та ефективність, слід закріплювати навички та знання вчителів щодо:

- **коронавірусу COVID-19 та його впливу на дітей, молодь і вчителів:** У цьому [практичному керівництві](#) надається приблизний перелік заходів для невеликих груп вчителів (макс. 10 осіб) у зв'язку із поширенням коронавірусу COVID-19. Цей [буклет для самостійного вивчення](#) може супроводжувати практичний модуль або використовуватися в якості самостійного інструмента. Важливо, щоб вчителі були знайомі з COVID-19, щоб вони могли розуміти і розрізняти чутки, дезінформацію та соціальне відторгнення, які існують у спільноті, і як це може негативно вплинути на певні групи дітей та молоді.
- **запобігання розповсюдження коронавірусу COVID-19, застосовуючи конкретні гігієнічні заходи, миття рук та фізичне дистанціювання:** Вчителі відіграють ключову роль у поширенні та дотриманні цих правил. Вони повинні освоїти та моделювати їх, щоб допомогти дітям та молоді залишатися в безпеці.
- **Соціально відчуження, пов'язане з несприйняттям COVID-19, включаючи заходи запобігання та реагування на соціальне відчуження.**
- **Соціально-емоційне навчання та психосоціальна підтримка:** Ці [Заходи для дітей](#) можна адаптувати для умов коронавірусу COVID-19. Якщо соціально-емоційне навчання можна інтегрувати в навчальну програму, див. [Програму соціально-емоційного навчання](#) Світового банку для конкретних вікових груп дітей. Конкретні заходи психосоціальної підтримки дітей див. у [Технічному додатку 4](#).
- **Визначення та повідомлення про проблеми захисту:** Із відкриттям шкіл після карантину вчителі повинні бути готові до визначення ризиків щодо захисту дітей та шляхів спрямування, включаючи сексуальне та гендерне насильства, з урахуванням особливих потреб дівчат після пандемії COVID-19. У цьому [практичному керівництві](#) та [презентації](#) викладено три принципи надання психологічної допомоги з урахуванням специфіки діяльності вчителів:
 - **Подивіться:** Визначте дітей та молодих людей з ознаками перебування у складній ситуації
 - **Послухайте:** Чутливо спілкуйтеся з дитиною чи молодою людиною, яка переживає складну ситуацію
 - **Встановіть зв'язок:** Направте дитину чи молоду людину до служб підтримки, які вони можуть потребувати

Як має змінитися навчальний та педагогічний процес?

Повернення до навчального процесу в класі може викликати певні труднощі у контексті пандемії COVID-19 та тижнів перерваного шкільного навчання. Також існують можливості вдосконалення методів викладання та навчання:

Сплануйте:

- Розпочніть з планування діяльності та уроків, звертаючи особливу увагу на благополуччя та введення нового шкільного режиму і правил.
- Навіть в умовах тиску необхідності наздогнати згаяне залишайте час на відпочинок, театральні постанови, мистецтво, музику, танці та ігри. Все це сприяє процесу навчання.
- Плануйте уроки, які дозволять учням самостійно виконувати свою роботу, дотримуючись правил фізичного дистанціювання.

Оцініть:

- Очікуйте того, що діти та молодь забудуть вміння та знання, які вони мали до закриття шкіл. Запевняйте дітей та молодь, що це стосуватиметься всіх і що ви будете працювати разом, щоб наздогнати.
- Оцініть, які учні здатні запам'ятовувати та сприймати рівень змісту навчання. Визначте ключові сфери знань, які учням необхідно практикувати, та забезпечте їм конструктивний зворотній зв'язок.

Адаптуйте процес:

- Окремі діти та молоді люди матимуть дуже різний досвід в результаті закриття школи, тому навчання потрібно адаптувати до їх індивідуальних потреб.
- Може бути високий рівень відсутніх учнів, особливо на перших тижнях після відкриття, тому адаптуйте плани уроків і не сподівайтесь, що відразу зможете будувати принцип навчання від одного уроку до наступного.

Технічний додаток 4 - Питання психічного здоров'я і психосоціальної підтримки дітей при відкритті шкіл після карантину

При відкритті шкіл після карантину важливим є питання психічного здоров'я і психосоціальної підтримки, щоб забезпечити позитивний, безпечний перехід. Діти та молоді можуть відчувати нервозність або небажання повертатися до школи, особливо, якщо вони були місяцями вдома. Деякі можуть бути стурбовані тим, що вони не змогли вчитися вдома, і тому знають, що можуть відстати від своїх однолітків. Вони можуть відчувати стрес або тривогу, якщо бояться втратити кохану людину або втратили члена сім'ї чи однолітка. У цей перехідний період вихователі відіграють важливу роль у психосоціальній підтримці дітей та молоді, а самі діти та молоді можуть активно підтримувати своє благополуччя та своїх однолітків.

Що можуть зробити батьки та вихователі?

Подібно до того, як батьки та вихователі підтримували перехід дітей та молодих людей на домашнє навчання під час пандемії COVID-19, вони можуть допомогти підготувати дітей та молодих людей почувати себе у безпеці та бути готовими повернутися до школи. Можна продовжити ті заходи психосоціальної підтримки, які вони застосовували вдома у період закриття шкіл, щоб забезпечити «плавний» процес переходу.

- Заходи психосоціальної підтримки у період закриття шкіл (див. сторінки 4-6 [англійською](#), [французькою](#), [іспанською](#), [арабською мовами](#) та [мовою суахілі](#))
- Засоби боротьби зі стресом для дітей ([англійською](#) та [іспанською мовами](#))
- **Виховання без насильства** (див. [текст](#), [виділений зеленим](#), [тут](#))

Коли буде підтверджене офіційне відкриття шкіл після карантину, вихователі можуть поділитися ключовими повідомленнями, щоб допомогти дітям та молодим людям почувати себе добре і в безпеці:

- **Діліться інформацією** з дітьми та молоддю про те, коли і як відбуватиметься відкриття школи. Використовуйте різні формати для спілкування (тобто малюнки, пісні), щоб переконатися, що ключові повідомлення зрозумілі.
- **Нагадуйте дітям та молоді про позитивні причини** повернутися до школи. Вони зможуть пограти зі своїми друзями, побачити своїх вчителів та продовжувати вчитися новому. Нагадайте їм про ключових людей у школі, до яких вони можуть звернутися за підтримкою.
- **Запитайте дітей та молоді, що вони думають** про повернення до школи. Переконайте дітей, що всі почуття нормальні.
- **Знайдіть час, щоб привести у комфортний стан свою дитину та відповісти на її потреби.** Як би нереально не звучали їхні страхи, пам'ятайте, що їхні почуття справжні і лякають вашу дитину.
- **Допоможіть дитині зрозуміти свої емоції.** Скажіть такі речі: «Ти справді сьогодні сумний(а)» або «Я бачу, що ти розчарований(а)», щоб допомогти їм почати визначати власні почуття.

- **Запевняйте дітей та молоді про заходи безпеки**, щоб забезпечити здоров'я учнів та вчителів.
- **Заохочуйте дітей та молоді бути провідниками змін.** Вони також можуть допомогти запобігати поширенню мікробів, миючи руки з милом, кашляючи та чхаючи в руку.
- **Підготуйте дітей та молоді до того, що школи, можливо, знову доведеться закрити**, якщо захворіє більше людей. Запевняйте їх, що якщо школи знову закриються, то наші спільноти залишаться в безпеці та здорові. Продовжуйте нагадувати їм, що навчання може відбуватися де завгодно: у школі та вдома.
- **Скажіть дітям, що ви будете підтримувати їх у навчанні** навіть після повернення до школи.
- **Що можуть зробити діти та молоді?**
- **Створити сприйнятливую для дітей інформацію про психосоціальну підтримку**, включаючи матеріали, які є інклюзивними та доступними (тобто ілюстрації, аудіо/відео повідомлення, різні мови).
- **Визначити сприйнятливі для дітей канали комунікації та діліться** повідомленнями про психосоціальну підтримку. Переконайтеся, що обрані канали є інклюзивними (тобто не виключайте дітей, які не мають доступу до Інтернету, різні мови) та доступними (тобто різними друкованими та аудіовізуальними форматами).
- **Підтримувати діалог однолітків про повернення до школи.** Створити безпечний простір для дітей для обговорення страхів, проблем та задач, пов'язаних із поверненням до школи, та допомогти знайти шляхи їх вирішення.
- **Дослідити, як діти та молоді можуть бути провідниками змін у процесі відкриття шкіл.** Визначити питання, які є пріоритетними для дітей і які заходи підтримки чи підвищення обізнаності діти можуть вести. Діти можуть відігравати провідну роль у програмі безпечного повернення до школи (див. [Технічний додаток 1](#)).
- **Брати участь у процесах прийняття рішень під час відкриття шкіл після карантину**, з відповідною підтримкою дорослих, коли це необхідно.

Координування діяльності із психосоціальної підтримки. Задіювати Технічні робочі групи з психосоціальної підтримки на рівні країни, якщо такі існують, сприяти координуванню діяльності із психосоціальної підтримки у різних сферах, включаючи, сферу освіти, захисту дітей та охорони здоров'я.

Технічний додаток 5 - Спільне планування безперервного процесу навчання та захисту

Коли пандемія COVID-19 змусила закрити школи по всьому світу, багато громад були шоковані та невідготовлені, оскільки не було вжито планів щодо забезпечення безперервності освіти та захисту. Відкриття шкіл після карантину - це унікальна можливість співпрацювати з усіма шкільними спільнотами (дітьми, вихователями, вчителями, керівництвом шкіл, керівниками громад та місцевим самоврядуванням), щоб оцінити та покращити їхню готовність до катастроф.

Це керівництво рекомендує три заходи для початку. Більш детальну інформацію про безпечне управління шкільним процесом див. в цьому керівництві [англійською](#), [французькою](#), [іспанською мовами](#).

1. РОЗРОБИТИ МАПУ РИЗИКІВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ

Мета: Допомогти загальношкільним спільнотам зрозуміти безпечні та небезпечні місця, практики і людей у школі та навколо неї, почати думати над тим, як зменшити кількість небезпечних місць, практик та людей.

Учасники: 15-25 дітей і дорослих, які представляють інклюзивну шкільну спільноту, включаючи здорових хлопців і дівчат та хлопців і дівчат з обмеженими можливостями; вихователів; вчителів; керівництво школи; та ключових членів спільноти. В ідеальному варіанті вибір учасників слід проводити з існуючих структур, таких як батьківські комітети та дитячі клуби.

Тривалість: 2-3 години.

Матеріали: Фліпчарти, маркери (щонайменше двох кольорів) та існуючі оцінки чи дані щодо ризиків безпеки та захисту в школі та навколо неї від уряду, партнерів чи учасників програми.

Кроки:

1. Представити перспективу: Показати учасникам зображення нижче та запитати, що вони думають про цей малюнок. Відповіді повинні включати качку/пташку та кролика. Поясніть учасникам, що всі ми дивимось на одну і ту ж картинку, але у нас різні відповіді. Жодна з наших відповідей не є помилковою. Так само, як ми бачимо різних тварин на цій одній картинці, ми можемо бачити різні ризики та можливості в нашій школі та навколо.

Захист та участь дітей

Перед тим, як організувати різні заходи:

- Слід дотримуватися 9 принципів участі дітей ([англійською](#) та [іспанською мовами](#))
- Слідкувати за тим, щоб під час заходів були доступні рекомендації та психосоціальна підтримка, оскільки деякі учасники можуть обговорювати чутливий або травматичний для них досвід
- Адаптувати діяльність до державних рекомендацій фізичного дистанціювання.

2. Представити ризики та можливості:

Поділити учасників на менші групи та попросити їх визначити «небезпеку», «вразливість», «можливість» та «ризик». Попросити кожну групу поділитися своїми визначеннями. Потім показати наведені нижче визначення і таблицю різних видів ризиків.

- **Небезпека** - це природні або техногенні ризики, які можуть призвести до смерті, психологічних чи фізичних травм або майнових збитків.
- **Вразливість** - це слабкі сторони, що виникають внаслідок унікальних характеристик навколишнього середовища, будівель чи людей. Наприклад, діти, як правило, більш вразливі, ніж дорослі, і потребують спеціальних положень для забезпечення дотримання і підтримки їхніх прав людини.
- **Можливості** - це знання, вміння та ресурси, наявні у спільноті, які можуть попередити або зменшити ризики.
- **Ризики** - це те, що ми отримуємо, коли небезпеки та вразливості перевищують можливість зменшити їх та впоратися з ними.
Ризики існують лише там, де є вразливі люди та небезпеки. Ризики менші, якщо ми маємо можливості захистити себе.

3. Накреслити шкільну мапу: Запитати учасників, чи бачили вони якісь мапи та що можуть показувати інформаційні мапи. Поділити учасників на менші групи, відокремлюючи хлопчиків від дівчаток, дітей від дорослих, щоб надати як гендерним, так і віковим групам можливість обговорити свої унікальні ризики та можливості. Попросити кожну групу скласти мапу своєї школи та маршрути до школи і зі школи, включаючи географічні особливості (наприклад, узбережжя, гори, річки, озера, ліси, поля) та ключову інфраструктуру (наприклад, школа, дитячий майданчик, вбиральні, системи водопостачання, місцеві карантинні центри, межі школи, дороги, пункти пропуску).

4. **Визначити всі ризики та можливості на мапі:**

Запитати учасників, чи пам'ятають вони визначення ризику та можливості. Попросити визначити, маркер якого кольору буде використовуватися для позначення ризиків та якого кольору для можливостей. В процесі роботи груп пройти по кімнаті і допомогти їм працювати над завданням.

- Ставити питання, щоб заохочувати учасників до визначення ризиків у кожній категорії, включаючи ризики, які не дуже помітні (тобто: Як Ви ставитеся до використання вбиральні в школі? Чи почуваетесь Ви комфортно біля вчителів? Чи трапляються якісь ризики лише у певні пори року чи в певний час доби?).
- Допомогати тим, хто може бути сором'язливим або не звик говорити, поділитися своїми думками.
- Підкреслити, що хоча деякі райони повинні бути безпечними, ми можемо почувати себе небезпечно, і це нормально. Ця робота допоможе нам визначити такі небезпечні місця, щоб ми могли зробити їх безпечнішими.
- Пам'ятати, що деякі ризики (наприклад, сексуальне насильство) можуть мати прихований характер та їх не легко визначити. Розуміти, що можуть виникнути різні емоції, і скласти план подальших дій.
- Нагадати учасникам про відкриття, використовуючи кролика/птаха. Попросити групи розглянути відмінності для хлопчиків і дівчаток, дітей з обмеженими можливостями та дітей, на яких впливають інші різноманітні фактори.
- Заохочувати кожну групу включати також свої можливості! Іноді легко зосередитись лише на ризиках, з якими ми стикаємось, але важливо, щоб ця діяльність із складання мапи показала підхід, в основі якого лежать сильні сторони.

5. Провести обговорення в групі: Попросити групи повернутися. Попросити кожну групу поділитися своєю мапою та пояснити ризики і можливості, які були визначені. Обговорити будь-які відмінності в мапах. Чи виявляли діти та дорослі різні ризики та можливості? Чи думала кожна група про різні ризики для хлопчиків та дівчат, дітей з обмеженими можливостями або дітей з інших відчужених груп?

6. Скласти одну мапу, яка узагальнює всі ризики та можливості та показати всім: Або обрати одну групову мапу, щоб оновити її іншими ризиками та можливостями всіх груп, або скласти нову карту з нуля. Погодити план, щоб показати вашу мапу ширшій шкільній спільноті. Цю діяльність можна повторити в декількох класах або дитячих клубах, щоб збільшити участь дітей. Демонструючи мапу, переконатися, що цим Ви піддаєте дітей будь-яким подальшим ризикам.

7. Подальший контроль: Переконатися, що всі учасники бачать, як їхні відгуки сприяли прийняттю рішень у школі.

2. ПЛАН БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ОСВІТИ ТА ЗАХИСТУ

Мета: Створити шкільний план щодо безперервності освіти та захисту в надзвичайних ситуаціях, спираючись на уроки, отримані з досвіду пандемії COVID-19.

Учасники: Те ж, що і для Заходу № 1. Розглянути можливість запросити представників місцевого самоврядування та громадських організацій, які мають відповідний досвід для забезпечення безперервності освіти та захисту (тобто посадових осіб органів місцевого управління з питань катастроф, членів комітету з питань захисту дітей тощо)

Тривалість: 2-3 години.

Матеріали: Папір, фломастери та плакат, щоб зробити фінальну версію для публікації в школі. Якщо можливо, існуючий у школі план безперервної освіти та версія для дітей.

Кроки:

1. Представити безперервність освіти та захисту: Розказати учасникам, що сьогодні вони допоможуть оновити або розробити план щодо того, як продовжувати освіту та підтримувати безпеку і захист дітей у випадку надзвичайних ситуацій. Запитати учасників, як би вони визначили «безперервність освіти» та «безперервність захисту» і чому вони вважають, що ці поняття важливі. Після того, як деякі учасники поділяться своїми відповідями, ввести такі поняття:

- **Безперервність освіти** означає підтримання освітнього процесу дітей після того, як вона зазнала впливу небезпек, таких як землетрус, надзвичайна ситуація для здоров'я чи конфлікт.
- **Безперервність захисту** означає усвідомлення, виявлення та реагування на проблеми захисту дітей, коли виникла небезпека (природна чи техногенна), яка може посилити загрозу насильства, зневаги, експлуатації, жорстокого поводження та фізичної небезпеки для дітей.

2. Обговорити досвід, отриманий в результаті пандемії коронавірусу COVID-19: Поділити учасників на менші групи (розділити дорослих та дітей, хлопчиків та дівчат) та попросити їх згадати свій досвід безперервності освіти та захисту під час пандемії COVID-19. Створити відповідні заходи для дітей або дорослих, які задіяні в дискусії. Ось кілька головних питань (адапуйте до контексту та віку дітей, де це необхідно):

- Що спрацювало добре у період закриття шкіл, що дозволило дітям продовжувати вчитися та бути безпечними?
- Що можна було б зробити по-іншому в період закриття шкіл, що б дозволило дітям продовжувати вчитися та бути безпечними?
- Чи були якісь групи дітей менш здатними продовжувати навчання? Якщо так, чому? Будьте уважні, щоб уникнути соціального відчуження.
- Якщо в школі був план безперервної освіти та захисту до COVID-19: Попросити групи розглянути існуючий план безперервної освіти та захисту:
- Чи дотримувалися вони всіх кроків, намічених у їхньому плані? Якщо ні, чому?

- Чи були проблеми з освітою чи захистом, яких цей план не передбачав? Якщо так, то які рішення громада знайшла під час реагування на пандемію COVID-19?

3. Оновити/ скласти план безперервної освіти та захисту:

Попросити учасників створити план безперервної освіти та захисту для своєї школи, заповнивши шаблон нижче:

<p>ВСТАНОВИТИ ДНІ/ГОДИНИ: Якщо школа не працює протягом X днів в навчальному році, ми можемо скласти навчальні години наступним чином (включити зміни тощо): _____ .</p>
<p>АЛЬТЕРНАТИВНІ МІСЦЯ РОЗТАШУВАННЯ ШКОЛИ І ТИМЧАСОВІ НАВЧАЛЬНІ ПРИМІЩЕННЯ: У разі значного пошкодження шкільних будівель влаштувати альтернативні місця поруч із тимчасовими навчальними закладами.</p>
<p>АЛЬТЕРНАТИВНІ РЕЖИМИ НАВЧАННЯ ТА ГНУЧКИЙ КАЛЕНДАР НАВЧАННЯ: Як ми можемо «йти в ногу» зі шкільними завданнями, коригувати шкільний календар і графік, прискорювати навчання, використовувати інструкцію «рівний-рівному», домашні завдання та самостійне навчання?</p>
<p>ДОДАТКОВА МОЖЛИВІСТЬ: Хто може надати навчальну та адміністративну підтримку, а також послуги із захисту дітей, якщо персонал не може працювати або потребує допомоги?</p>
<p>ПЛАН ОЧИЩЕННЯ ШКОЛИ (наприклад, у випадку знаходження продовольчих матеріалів, вибухів, використання школи в якості тимчасового медичного закладу або табору)</p>
<p>ПЛАН ОБМЕЖЕНОГО ВИКОРИСТАННЯ ШКОЛИ В ЯКОСТІ ТИМЧАСОВОГО ТАБОРУ: Наскільки це можливо, школи не повинні використовуватися як тимчасові табори чи медичні центри. Якщо Ваша школа в планах надзвичайних ситуацій визнана тимчасовим табором/ медичним центром, Ви можете спланувати мінімізацію впливів на школу та доступ дітей до освіти. Зверніться до керівництва Обмеження та планування використання шкіл в якості тимчасових евакуаційних центрів у надзвичайних ситуаціях або Рекомендації Нігерії щодо тимчасового використання шкіл як медичних центрів або ринків на період пандемії COVID-19.</p>
<p>ЗАХИСТ ДІТЕЙ: Як ми можемо захистити дівчаток та хлопчиків від ризиків, які вони зазнають у надзвичайних ситуаціях, та від підвищених чи нових ризиків, спричинених надзвичайною ситуацією? Мати інформацію про ризики і знайти, як запобігти і реагувати на різні форми насильства, яких можуть зазнавати діти під час надзвичайних ситуацій, якщо школи закриті.</p>
<p>ЗДОРОВ'Я ТА ХАРЧУВАННЯ: Як будуть надаватися послуги на базі школи, такі як перевірка стану здоров'я та харчування в школі, якщо у Вашій школі стрімко почне розвиватися новий спалах COVID-19 або інша надзвичайна ситуація?</p>
<p>УЧАСТЬ УЧНЯ: Як ми забезпечимо підтримку існуючих механізмів участі студентів, відповідальності та зворотного зв'язку під час надзвичайних ситуацій чи катастроф? Як буде здійснюватися обмін інформації з учнями? Як учням буде надаватися підтримка, щоб вони могли поділитися своїми відгуками та щоб допомогти їх формувати подальші дії?</p>

4. Подати план безперервної освіти та захисту на розгляд шкільної спільноти:

Коли учасники виконали свій план, попросити їх домовитись про час/ спосіб обміну інформацією з іншими членами шкільної спільноти, щоб отримати зворотній зв'язок та переконатися, що план є реалістичним. Це можна зробити під час зустрічі з членами спільноти та батьками/вихователями, під час загальношкільних зборів або шляхом збору матеріалів дитячих клубів. Нагадувати учасникам про перегляд та оновлення своїх планів за потребою принаймні один раз на рік.

Технічний додаток 6 - Пристосування до умов навчання в таборах

Населення в умовах таборів може мати різний доступ до освіти, охорони здоров'я, соціальної та економічної підтримки під час закриття, на відміну від широкого загалу. Відкриття шкіл після карантину та навчальні приміщення в [умовах груп та подібних до груп](#) можуть потребувати конкретного розгляду щодо забезпечення безпеки освітян, дітей та їхніх спільнот.

Координування:

- **Застосовувати системи організації руху, щоб мінімізувати контакт по дорозі до школи та зі школи.** Застосовуючи систему контролю та регулювання, розглянути можливість розробки або адаптації існуючих систем організації руху (наприклад, односторонні системи) на маршрутах до школи. Подібні заходи, можливо, вже були розроблені, наприклад, для розподілу продуктів харчування або відвідування ринку. В ідеальному варіанті слід залучати дітей та батьківські комітети до адаптації цих програм до шкіл та зробити їх сприятливими для дітей.
- **План санітарної обробки.** У деяких випадках школи використовуються в альтернативних цілях в період закриття (наприклад, карантин, пункти розподілу або ринкові об'єкти). Так як школи планують відкриття після карантину, необхідно заздалегідь планувати роботу між шкільними/освітніми органами та відповідними учасниками, які використовували приміщення (медичні центр/лабораторії) та систему контролю та регулювання, щоб підготуватися до повернення приміщень для їхнього функціонального використання, включаючи дезінфекцію, ремонт та повернення шкільних меблів.
- **Надавати доступні, інклюзивні ключові повідомлення:** Сім'ї у групах (таборів) можуть мати обмежений доступ до інформації. Вони можуть не отримувати повідомлення зрозумілою для них мовою. Школи повинні підкріплювати ключові повідомлення для Попередження про ризики та залучення спільноти (ПРЗС) у сприйнятний, інклюзивний та доступний для дітей спосіб.
- **Підготуватися до майбутнього закриття шкіл.** Організувати забезпечення гігієнічними та санітарно-гігієнічними матеріалами; роздрукувати та відображувати повідомлення про правила гігієни в школах; закупити навчальні матеріали для дистанційного навчання.

Фізичні дистанціювання

- **Прийняти систему кількох змін і змінного часу початку та закінчення,** щоб уникнути переповнення у класах та на вході до школи. У випадках, коли змінна система існувала до пандемії COVID-19 і додаткові змін неможливі, співпрацювати з органами охорони здоров'я, щоб визначити, як діти можуть продовжувати безпечно вчитися.
- **Створюйте змінну систему, розподіливши по групах учнів з різних зон/районів табору,** щоб мінімізувати контакт по дорозі до школи та до неї та уникнути заторів у громадських приміщеннях.
- **Зміни або графіки для ігрових місць.** Можливість грати є критичною для благополуччя дітей, і школи в таборах можуть бути одним з єдиних місць, де

діти можуть отримати доступ до простору та обладнання для гри. Щоб усі діти могли користуватися своїм правом на гру, одночасно підтримуючи фізичну відстань, слід подумайте про створення розкладу для ігрових майданчиків з виділеним педагогічним персоналом або вихователями-волонтерами, щоб контролювати дистанціювання дітей.

Загальношкільна спільнота

- **Діти:** У межах табору існує чималий тиск на дітей не продовжувати навчання та не приймати негативні стратегії подолання. Організувати інформаційно-просвітницькі заходи, щоб повернути дітей, які припинили навчання у період закриття школи. Там, де це можливо із дотриманням фізичного дистанціювання, значення відвідування наметів неоціненне.
- **Вихователі:** Організувати заняття з вихователями для обміну інформацією про процес відкриття школи, щоб запевнити їх у безпеці дітей та зорієнтувати на правила фізичного дистанціювання. Див. [Технічний додаток 4](#) з порадам щодо психосоціальної підтримки для зменшення стресу на етапі відкриття шкіл після карантину.
- **Вчителі:** Провести навчання вчителів з основних повідомлень про правила гігієни та психосоціальну підтримку, а також новим правилам фізичного дистанціювання для відкриття шкіл після карантину. Забезпечити психосоціальну підтримку та тренінг з управління стресом/ благополуччям для вчителів. Ресурси див. в [Технічному додатку 5](#).

Захист

- Діти в таборах, можливо, зазнали **більшого соціального відчуження та меншої свободи пересування** в цей період. Таким чином, психосоціальна підтримка для дітей буде дуже важливою (див. [Технічний додаток 4](#)).
- Карантин **погіршив економічну ситуацію сімей та посилив стрес в обмежених просторах.** Очікується, що жорстоке поводження та зневага до дітей, використання негативних механізмів подолання посиляться. Школи та педагогічний персонал повинні працювати разом із надавачами послуг із захисту дітей у таборах та бути готовими до виявлення і повідомлення про проблеми.

Технічний додаток 7 - Інформаційна

підтримка

Планування повернення до школи та відкриття шкіл після карантину

- Уряди, консультируючись зі своїми міністерствами освіти, соціального забезпечення та охорони здоров'я, спілками вчителів та іншими ключовими суб'єктами, повинні нести відповідальність за прийняття рішення та планування безпечного відкриття шкіл після карантину, завжди визначаючи пріоритетність інтересів, захисту, прав, благополуччя та включення всіх дітей, особливо дівчат та інших відчужених груп, у тому числі тих, хто не відвідував школу до пандемії. Цей етап планування має розпочатися якомога раніше. Див. [Програму ООН про відкриття шкіл після карантину](#).
- Уряди мають залучати загальношкільну спільноту до планування процесу повернення до школи. Слід визнавати права дитини, а дітей сприймати як провідників, підтримувати та поважати їхню участь. Загальношкільні спільноти, включаючи керівників шкіл, вчителів та вихователів, повинні приймати в цьому участь, і ці підходи повинні бути інклюзивними та доступними для всіх.
- Уряди повинні планувати безпечне повернення до школи та створити план безперервної освіти, який забезпечує підготовку та знижує ризик другої хвилі. Цей план повинен базуватися на санітарно-гігієнічних заходах, заходах охорони здоров'я та освітніх заходах і включати конкретні вказівки щодо дезінфекції шкіл та забезпечення інклюзивними, доступними, розділеними за статтю санітарно-гігієнічними приміщеннями. Він також повинен погоджуватися з відповідними кластерами або координуючими групами та зацікавленими сторонами.

Забезпечити безпеку та захист дітей і вчителів, щоб жодна дитина не залишилася осторонь

- Уряди повинні використовувати [інструменти](#) роботи з даними про відсутність учнів та використовувати причини цих відсутностей для інформування про місцевих та національні процеси прийняття рішень щодо орієнтації на шкільні ініціативи, а також в рамках шкільних та громадських заходів з питань охорони здоров'я та захисту дітей.
- Уряди повинні використовувати гендерний аналіз, щоб зрозуміти зростаючу нерівність, що виникає внаслідок закриття шкіл та обмеження пересування, що особливо вплинуло на відчужені групи дітей, такі як діти з обмеженими можливостями та дівчата з бідних сімей. Вони мають розглянути перевірені рішення для їх вирішення, включаючи грошові перекази для подолання зростаючої бідності, збільшення кількості дітей у школах та утримання більш відчужених груп.
- Уряди повинні звертати увагу на благополуччя, психосоціальні потреби та потребу захисту дітей, особливо дівчат та інших відчужених груп, які, можливо, значно зросли з період обмеження пересування. Слід оцінити ці потреби та

виділити на них відповідні ресурси. Протоколи відкриття шкіл після карантину не повинні спричиняти додаткових труднощів для дітей, при цьому мають бути посилені можливості вчителів та педагогічного складу у наданні психосоціальної підтримки, забезпеченні соціально-емоційного навчання та знанні механізмів направлення на лікування.

- Уряди повинні підтримувати системи для виявлення дітей, які зазнають ризиків захисту через COVID19 (тобто дитяча праця, вербування дітей, сексуальне та гендерне насильство та дитячий шлюб), та підтримувати заходи для задоволення їхніх потреб та процесу повернення до школи.

Забезпечити безпечне повернення до школи

- Урядам необхідно забезпечити «плавний» процес переходу до навчання у класах для усіх дітей, щоб попередити припинення навчання найбільш вразливих груп учнів. Він включає подолання непрямих бар'єрів у навчанні, наприклад, домашня робота, догляд та транспортні витрати. Мають бути розроблені та реалізовані [прискорені освітні програми](#) (ПОП), повторні або додаткові уроки та/або позашкільні уроки, а також гнучкі методи навчання. Див. сайт ММОНС для отримання більш детальної інформації про [прискорене навчання](#).

Відновити свою діяльність у кращому сценарії та посилити стійкість системи освіти

- Уряди мають планувати це повернення до школи з метою «відновлення діяльності у кращому сценарії», посилення стійкості систем освіти для охоплення всіх дітей та усунення недоліків і бар'єрів у навчанні для дівчат та інших відчужених груп. Цього можна досягти шляхом вирішення питання нерівностей, [планування діяльності з урахуванням гендерних та кризових факторів](#), враховуючи недоліки, наприклад, невідповідні санітарно-гігієнічні приміщення, та забезпечуючи якісну дистанційну навчальну діяльність, яка охоплюватиме дітей, які раніше не відвідували школу.
- Слід визначити пріоритетність у процесі документування належних практик і отриманого досвіду та підготовки до наступної кризи. На рівні школи це повинно мати форму інклюзивного та спільного оновлення або розробки плану безперервної освіти у школі, включаючи думки дітей.
- Уряди мають переглянути свої політики Шкільного здоров'я та харчування, а міністерства охорони здоров'я та освіти мають об'єднатися, щоб розподілити збільшені бюджетні кошти на фінансування реалізації політик Шкільного здоров'я та харчування, включаючи елементи санітарно-гігієнічних заходів та менструальної гігієни.

Травень 2020 р.

Фото взяте: World Vision, Зімбабве, сприяння доступу дітей до освіти під час карантину COVID-19. Дотримуючись соціальної дистанції, учні виконують завдання з арифметики та грамоти, які вони отримують від своїх батьків через групи WhatsApp під час загальнодержавного карантину COVID-19.

Це Керівництво розроблене завдяки міжвідомчій співпраці членів Стратегічної консультативної групи Глобального освітнього кластера, включаючи: організацію «Finn Church Aid», ММОНС, фонд «Nile Hope», Норвезьку раду у справах біженців, організацію «Plan International», міжнародну неурядову організацію «Save the Children», Управління Верховного комісара ООН з питань біженців, Міжнародний інститут планування освіти ЮНЕСКО, організацію «War Child UK», організацію «World Vision International». Сектор відповідальності із захисту дітей також переглянув та підписав це керівництво.

Організація «Save the Children» підтримала первинну розробку та сам проект. Організація «Перекладачі без кордонів» переглянула та надала перекладацькі послуги.